

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความรู้ของบุคคลต่อสถานการณ์หนึ่งที่เกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อมกับประสบการณ์นั้น โดยไม่รวมการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากวุฒิภาวะ หรือแนวโน้มของการสนองตอบของเผ่าพันธุ์

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้หรือพฤติกรรมเนื่องจากประสบการณ์ ซึ่งโดยทั่วไปบุคคลจะมีความเข้าใจว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะการเรียนวิชาการ หรือทักษะบางอย่าง เช่น ภาษาอังกฤษ เคมี หรือฟุตบอล แต่โดยสภาพความจริงแล้ว การเรียนรู้เกิดขึ้นในหลายสถานที่ไม่ได้จำกัดแต่เพียงในโรงเรียน เพราะบุคคลมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น เด็กเล็กเรียนรู้ในการใช้เท้าเตะโมบายที่แขวนอยู่เหนือเปลให้แกว่งไปมา วัยรุ่นเรียนรู้การร้องเพลงโปรด คนอายุวัยกลางคนเรียนรู้การควบคุมอาหารและรูปแบบการออกกำลังกายที่พอเหมาะ บุคคลเรียนรู้การปรับปรุงการแต่งกายให้เหมาะกับตัวเองตามยุคสมัย คนในชุมชนเรียนรู้ในการเลือกใช้ทรัพยากรวิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศไทย เป็นต้น (ระพีพันธ์ ฉายวิมล, 2548)

รากฐานของสังคมไทย คือ ชุมชนชนบท เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในชนบท เช่นเดียวกับทรัพยากรธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงคนทั้งประเทศ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัย 4 วัตถุดิบ แหล่งพลังงาน แรงงาน กำลังซื้อ ฯลฯ ล้วนแต่อยู่ในชนบท ถ้าชุมชนชนบทเข้มแข็ง ย่อมหมายถึงความแข็งแกร่งของสังคมทั้งหมด ในทางกลับกันถ้าชุมชนชนบทอ่อนแอหรือล่มสลาย สังคมที่ไร้ฐานก็ยากที่จะดำรงอยู่ได้เช่นกัน แม้ชุมชนชนบทจะสำคัญถึงเพียงนี้ แต่การพัฒนาที่ผ่านมาใน 3-4 ทศวรรษนี้ ก็ได้ทำให้ชุมชนชนบทของไทยอ่อนแอลงมาก สิ่งที่น่าประจักษ์ชัดเห็นได้ง่าย คือ ชุมชนชนบทเวลานี้ขาดความมั่นคงในชีวิต เนื่องจากความยากจนโดยเฉพาะหนี้สินได้เกาะติดเหมือนเงาตามตัวของเกษตรกรอย่างสลับได้ยาก และสุดท้ายหนี้สินก็กลืนกินเอาที่ดิน บ้าน ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมถึงคุณภาพชีวิตทั้งหมดของเกษตรกรไป จนกระทั่งต้องเลิกไปตายเอาดาบหน้าในเมืองด้วยเช่นกัน (เกษม คนใจ, 2543)

เมื่อชุมชนชนบทอันเป็นรากฐานของสังคมไทย เริ่มล่มสลายย่อมเป็นเรื่องน่าเศร้าว่า สังคมไทยทั้งหมดกำลังจะล่มสลายด้วยเช่นกัน เวลานี้สังคมไทยกำลังเดินทางมาถึงทางแพร่ง

สังคมไทยจะเลือกเดินไปในทิศทางใด จะยังคงเลือกเดินบนเส้นทางการพัฒนากระแสหลักตาม
 แนวทุนนิยมหรือจะเลือกเดินทางสายใหม่ โดยการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยอาศัย
 ภูมิปัญญาเดิมเป็นแนวทางแต่มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

ชุมชนบ้านท่าตะเภา เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลหนองเสม็ด ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดตราด ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม สภาพ
 ภูมิอากาศโดยทั่วไปร้อนชื้นและมีฝนตกชุก ประชากรในชุมชนมีจำนวนทั้งสิ้น 226 ครัวเรือน และ
 จำนวน 20 ครัวเรือนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำ
 ไร่ ทำสวน เป็นต้น น้ำที่นำมาใช้ในการเกษตรอาศัยน้ำจากคลองส่งน้ำของชลประทาน ซึ่งอาศัยน้ำ
 จากอ่างเก็บน้ำเขาระกำ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเสม็ด, 2546)

ชุมชนบ้านท่าตะเภาในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาทางความขัดแย้งของประชากรใน
 ชุมชน ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สาเหตุอันเนื่องมาจาก
 ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือการทำนาเป็นหลัก ซึ่งในการทำ
 การเกษตรกรรมนั้นเกษตรกรมีการใช้สารเคมีไม่ว่าจะเป็นยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าแมลง หรือ สารเร่ง
 ผลผลิตต่าง ๆ ในปริมาณที่สูงเกินมาตรฐาน และไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการซึ่งส่งผลที่ก่อให้เกิด
 ปัญหามากมาย อาทิ อันตรายต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการปรับตัวเพื่อสร้างความ
 ด้านทานของศัตรูพืช การทำลายแมลงซึ่งเป็นศัตรูของแมลงศัตรูพืช การปนเปื้อนของสารพิษ
 ตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม การทำลายความสมดุลทางธรรมชาติในระบบ
 นิเวศน์วิทยา (บรรณารักษ์, 2541) และพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรอยู่ใกล้กับป่าชายเลนซึ่งเป็นพื้นที่ที่
 ชาวประมงใช้ทำมาหากิน ช่วงที่ฝนตกนั้นน้ำฝนจะนำพาสารเคมีที่เกษตรกรใช้ในไร่นาของตน
 ไหลลงสู่พื้นที่ป่าชายเลนเป็นผลให้สัตว์น้ำในบริเวณนั้นล้มตายเป็นจำนวนมาก สัตว์น้ำที่ยังคงมี
 ชีวิตอยู่ในบริเวณท้องทะเลและป่าชายเลนดังกล่าวก็ไม่อาจอาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ๆ ได้ จึงได้อพยพ
 ฝูงไปอยู่ในพื้นที่ไกลออกไป เป็นเหตุให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ชาวประมงเพราะชาวประมง
 เหล่านี้ต้องออกเรือไปหาสัตว์น้ำในที่ที่ไกลออกไป และการหาสัตว์น้ำนั้นเป็นไปด้วยความลำบาก
 เนื่องจากในช่วงนี้มีกลุ่มนายทุนเข้ามาไถ่มน้ำให้ชาวบ้านท่าตะเภาหันมาประกอบอาชีพประมง
 พาณิชย์โดยให้มาเป็นลูกจ้าง ซึ่งประมงพาณิชย์จะใช้เครื่องมือที่เรียกว่าอวนรุน อวนรุนเป็นอวนที่มี
 มีตาถี่ซึ่งจะจับได้ทั้งสัตว์ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ เมื่อจับสัตว์น้ำบ่อย ๆ ครั้ง สัตว์น้ำก็จะ
 เหลือปริมาณที่น้อยลงซึ่งในอนาคตอันใกล้ก็อาจจะไม่เหลือสัตว์น้ำในบริเวณนั้นเลยก็อาจเป็นไปได้
 ในส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนเมื่อไม่มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่แล้ว ชาวบ้านจึงได้เข้ามาบุกรุกตัดไม้ใน
 บริเวณนั้นเพื่อนำมาทำเชื้อเพลิงขายให้กับนายทุน เพื่อความอยู่รอดของชีวิตตน ซึ่งอีกไม่นานป่า
 ชายเลนก็อาจจะหมดไป ประกอบกับคนในพื้นที่อื่นเริ่มอพยพเข้ามาในหมู่บ้านท่าตะเภาซึ่งคน

เหล่านี้ก็ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิตเช่นเดียวกัน ชาวประมงพื้นบ้านก็เริ่มที่จะหวงพื้นที่ในการทำกิน เมื่อเกษตรกรเข้าไปหาปลาตามป่าชายเลนเช่นที่เคยทำเหมือนแต่ก่อนก็ยังผลให้เกิดความไม่พอใจของชาวประมง เกิดความบาดหมางกันระหว่างกลุ่มอาชีพทั้งสอง ส่งผลให้เกิดความไม่ร่วมมือในกิจกรรมของหมู่บ้าน ซึ่งงานต่าง ๆ ที่เคยกระทำร่วมกันอย่างสนุกสนานก็กลับกลายเป็นไม่มีผู้ร่วมกิจกรรม ความขัดแย้งทางการเมืองการประกอบกิจกรรมทางอาชีพของกลุ่มอาชีพทั้งสองดังกล่าวยังส่งผลให้ความเข้มแข็งในชุมชนที่เคยมีลดลงไปอย่างมาก

หากเรามองย้อนกลับไปในอดีต ชุมชนท่าตะเภาเดิมนั้นเข้มแข็ง ซึ่งมีดัชนีที่แสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชนในหลาย ๆ มิติ (มนตรี แย้มกสิกร, 2547) ดังนี้ คือ

(1) มิติความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน เช่น มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหมู่บ้าน การมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยไม่พึ่งพาภายนอก ความสำเร็จในการปฏิเสธข้อเสนอที่ไม่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง การบริโภคผลผลิตในชุมชนต่อการบริโภคทั้งหมดโดยมีแหล่งอาหารที่ช่วยเหลือเลี้ยงสมาชิกในหมู่บ้าน คือ ป่าชายเลน ฝักรั่ว ฝักรั่ว ฝักรั่ว ฝักรั่ว เป็นต้น

(2) มิติความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน โดยคนในชุมชนมีความใกล้ชิดและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่เคยมีอาชญากรรมในหมู่บ้าน สมบัติสาธารณะไม่ถูกทำลาย ทุกคนในหมู่บ้านมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรชุมชนด้วยความเสมอภาค มีกลุ่มกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมอาชีพและรายได้ในหมู่บ้าน มีทุนให้กู้ยืมกันเองในหมู่บ้าน

(3) มิติการมีวิสัยทัศน์ของชุมชนโดยชุมชนมีความสามารถในการคาดสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และมองเห็นแนวทางที่จะแก้ปัญหาของชุมชน

(4) มิติความรักและห่วงใยของชุมชนโดยเยาวชนรู้จักปัญหาของชุมชน ประเพณีและพิธีกรรมของชุมชนที่มีมาแต่เดิมและรู้จักการดำรงอยู่ของภูมิปัญญา ประเพณีและพิธีกรรมของชุมชน

(5) การวัดดัชนีการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยวัดจากการเติบโตของการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเดิมของชุมชน ความหลากหลายของการผลิตในชุมชน ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพเชื่อถือได้ปลอดภัยจากสารพิษก่อให้เกิดอันตราย

(6) มิติความเข้มแข็งของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเป็นกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ มีเงินหมุนเวียนของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีความยั่งยืนของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

จากดัชนีที่แสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าชุมชนจะเข้มแข็งได้นั้นขึ้นอยู่กับบุคคลซึ่งบุคคลต้องมีคุณภาพ บุคคลจะมีคุณภาพเพราะได้รับการศึกษาที่แท้จริง

คือเป็นบุคคลที่มีจิตใจสะอาด และมีความคิดสร้างสรรค์ไปในทางที่ดีและถูกต้อง การที่บุคคลมีคุณภาพสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีวิถีคิดหรือกรอบแห่งการอ้างอิงที่ดีในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ

ถ้ามองมิติความเข้มแข็งของชุมชนในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าชุมชนท่าตะเภามีความอ่อนแอ ลง ซึ่งความอ่อนแอของชุมชนนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาที่สลับซับซ้อนขึ้นอีกหลายเท่าตัว ปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในชุมชนก็เกิดจากบุคคลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในชุมชนและนอกชุมชนก็ตาม โดยบุคคลเหล่านี้มีการตีความหมายและมีวิถีคิดที่แตกต่างกัน ดังเช่นในปัจจุบันเกษตรกรมีการเปลี่ยนอาชีพจากการทำเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ ไปสู่การทำเพื่อขายตามนโยบายของรัฐที่ต้องการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ประชาชาติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เกษตรกรต้องเพิ่มผลผลิตด้วยการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากภายนอก รวมทั้งเงินทุนเพื่อการลงทุนดังกล่าว และพึ่งพิงตลาดรับซื้อผลผลิตที่กำหนดราคาตามตลาดโลก ภาระหนี้สินได้เริ่มวงจรขึ้นจากสภาพการณ์ดังกล่าว เพราะต้นทุนการผลิตสูงแต่ราคารับซื้อต่ำ ดังนั้นแม้จะผลิตได้มากก็ไม่แน่ว่าจะมีรายได้มากเสมอไป การทุ่มเทเวลาให้แก่การผลิตเพื่อการขายเพียงอย่างเดียวนี้ทำให้วิถีชีวิตชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลง การผลิตปัจจัย 4 เพื่อการอุปโภคบริโภคของตนเองเปลี่ยนเป็นการซื้อเพิ่มภาระการใช้จ่ายให้มากขึ้น เวลาของการพบปะสังสรรค์ ใส่ใจทุกข์สุขกันและกันน้อยลงทั้งในครอบครัวและชุมชน ความสัมพันธ์ในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพตัวใครตัวมัน ความห่างเหินกันเกิดมากขึ้นเป็นลำดับ ประเพณี พิธีกรรม ฯลฯ ที่เคยร้อยรัดความสัมพันธ์ของชุมชนมีความสำคัญลดลง การดิ้นรนเพื่อ “เงิน” กลายเป็นลมหายใจของชุมชน (เกษม คนไว, 2543)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในชุมชนบ้านท่าตะเภาต่างก็มีวิถีคิด (Thinking Approach) และกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเริ่มต้นมาจากพื้นฐานวิถีคิดของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่วิถีคิด และพามาสู่พฤติกรรม วิถีคิดส่วนใหญ่ของบุคคลมาจากพื้นฐานการศึกษาที่บุคคลได้รับนั่นเอง (โสภณ สุภาพงษ์, 2542)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทราบว่ากระบวนการเรียนรู้และวิถีคิดของเกษตรกรบ้านท่าตะเภา จังหวัดตราด ในด้านการประกอบอาชีพเป็นอย่างไร และส่งผลต่อวิถีชีวิตของชุมชนอย่างไร เพื่อที่จะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และวิถีคิดของเกษตรกรชุมชนบ้านท่าตะเภาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้นักวิจัยที่สนใจท่านอื่นนำมาใช้ในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยการจัดการศึกษา การออกแบบสื่อ และการเลือกกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรในชุมชนให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาในหัวข้อกระบวนการเรียนรู้และ

วิถีคิดของเกษตรกรบ้านท่าตะเภา จังหวัดตราด โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีในการศึกษา และนำหลักการทฤษฎีปฏิบัติสังสรรค์สัญลักษณ์มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้และวิถีคิดของเกษตรกรบ้านท่าตะเภา จังหวัดตราด ในด้านการประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชุมชน

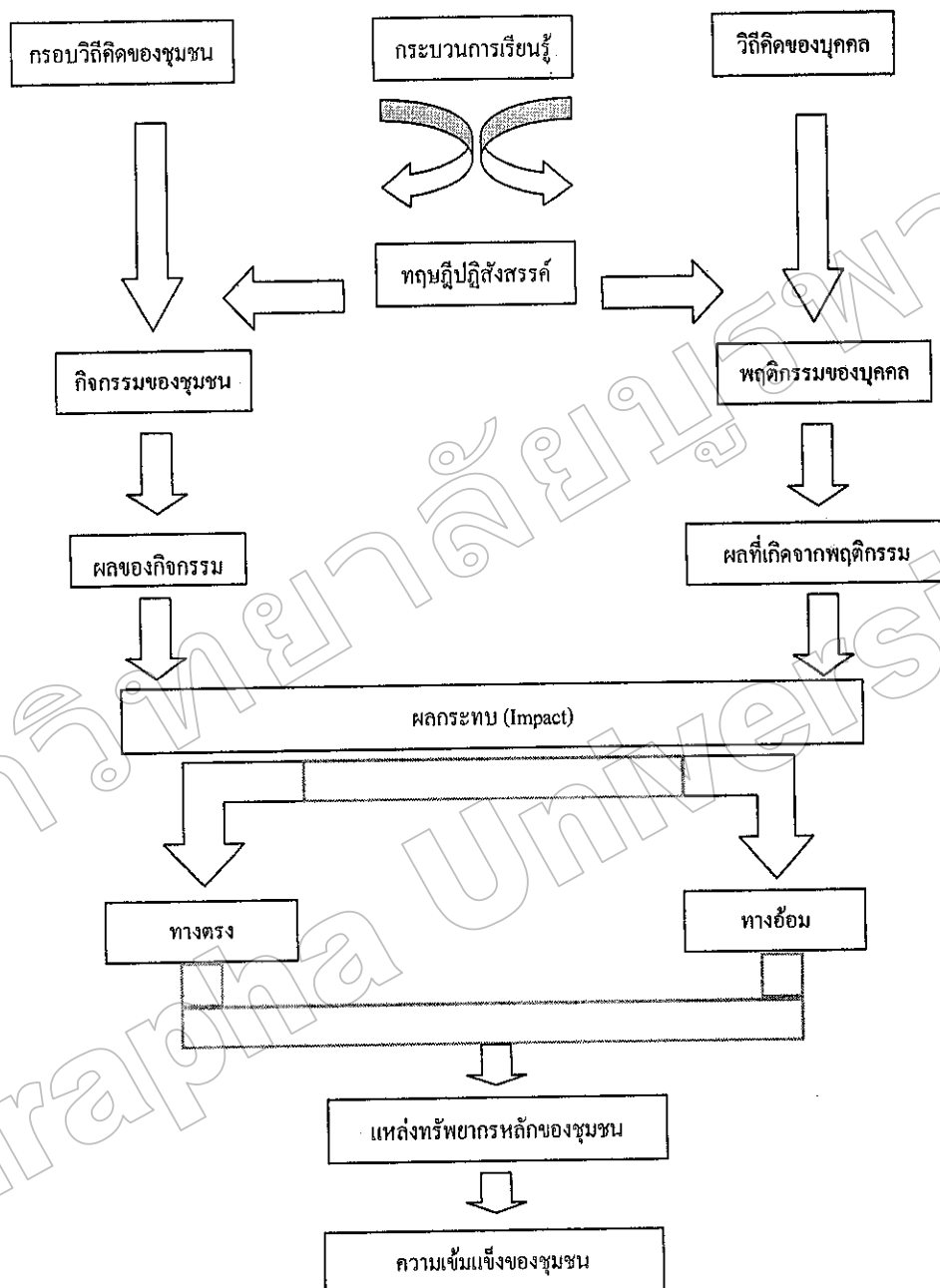
ปัญหาการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้และวิถีคิดของเกษตรกรบ้านท่าตะเภา จังหวัดตราด ในด้านการประกอบอาชีพเป็นอย่างไร และส่งผลต่อวิถีชีวิตของชุมชนอย่างไร

กรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ (Phenomena) ที่เกิดขึ้นจริง ณ หมู่ที่ 2 ต.หนองเสม็ด อ.เมืองตราด จ.ตราด ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนที่มีลักษณะของความขัดแย้งกันระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน กรอบวิถีคิด การให้ความหมายของการกระทำบางอย่างของคนในชุมชนส่งผลต่อความขัดแย้งกันเองของกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน

งานวิจัยนี้มุ่งที่จะเข้าศึกษาโดยใช้กรอบของทฤษฎีปฏิบัติสังสรรค์สัญลักษณ์ (Interactionism Theory) เป็นกรอบของการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ และวิถีคิดของชุมชน เพื่อสร้างข้อเสนออันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านท่าตะเภาในแบบค่อยเป็นค่อยไป (Transform) อันจะทำให้การดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงชีพของชุมชนไม่เกิดความขัดแย้งกันเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างให้ชุมชนบ้านท่าตะเภาเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาความเข้มแข็งในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อกระบวนการเรียนรู้และวิถีคิดของเกษตรกรที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ๆ และส่งผลต่อความเข้มแข็งในชุมชน

2. ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษานำไปสู่การเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านท่าตะเภาในแบบค่อยเป็นค่อยไป (Transform) อันจะทำให้การดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงชีพของชุมชนไม่เกิดความขัดแย้งกันเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างให้ชุมชนบ้านท่าตะเภาเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ต่อไป

3. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ปัญหาของชุมชนโดยนำความรู้ในสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการวางแผนโดยการจัดการศึกษา การออกแบบสื่อ และการเลือกกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรในชุมชนให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. พื้นที่ในการทำการวิจัยจะอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของหมู่ที่ 2 บ้านท่าตะเภา จังหวัดตราด
2. การศึกษครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการสำคัญในการศึกษา
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ต้องการแสวงหาความรู้จากปรากฏการณ์จริงเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และวิถีคิดของเกษตรกรในเรื่องการประกอบอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดหรือประสบการณ์ รวมไปถึงการกระทำที่ก่อให้เกิดผลบางประการที่ส่งผลไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างความรู้ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้สึก และเจตคติอย่างถาวรของบุคคลในด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

วิถีคิด หมายถึง กรอบแห่งการอ้างอิง, การตีค่า, การตีความ หรือการให้ความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นปรากฏการณ์จากการกระทำของบุคคล, สิ่งของ, ธรรมชาติ ฯลฯ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของเกษตรกร

เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหมู่ที่ 2 บ้านท่าตะเภา ต.หนองเสม็ด อ.เมือง จ.ตราด